

## » थोडक्यात



पीव्ही. सिंधू जपान ओपन जिंकणारी पहिली महिला! मुंबई : भारताची स्टार बॅडमिंटनपटू पीव्ही. सिंधू हिने जपान ओपन सुपर ७५० स्पॅशेत अफलातून कामगिरी करत इतिहास रचला आहे. अंतिम फेरीत तिने जपानच्या आणि माजी विश्वविजेत्या अकेन यामागुचीवर मिळवलेल्या धडाकेबाज विजयामुळे सिंधूच्या कारकिर्दीचे जणू दुसरे पुनरागमन झाले आहे. तिने कट्टर प्रतिस्पर्ध्यांका २१-१७, २१-१७ अशा अंकांनी पराभव केला आणि 'जपान ओपन सुपर ७५०'चे विजेतेपद पटकावले आहे. पीव्ही. सिंधू हिने आपल्या या देदीप्यमान कामगिरीने देशासह क्रीडाविश्वात मोठा आनंदाचा वातावरण आहे. विशेष बाब म्हणजे या विजयासह सिंधू जपान ओपनचे विजेतेपद जिंकणारी पहिली भारतीय खेळाडू ठरली आहे.

घाटमाथ्यासह मराठवाडा विदर्भात हायअलर्ट! मुंबई : राज्यभरात गेल्या दोन दिवसांपासून पावसाने हजेरी लावली आहे. शनिवारी मुंबईसह मध्य महाराष्ट्र मराठवाडा आणि विदर्भात जोरदार पावसाचा इशारा देण्यात आला होता. आजही बहुतांश भागांमध्ये पावसाचे अलर्ट देण्यात आले आहेत. रविवारी पुणे, अहिल्यानगर यासह बीड, परभणी,हिंगोली या जिल्ह्यांना पावसाचे येलो अलर्ट देण्यात आले आहेत. बहुतांश विदर्भात जोरदार पावसाचा इशारा देण्यात आला. वाशिम, बुलढाणा, अकोला, अमरावती,यवतमाळ, वर्धा ,नागपूर ,भंडारा, चंद्रपूर,गोंदिया ,गडचिरोली जिल्ह्यालाही येलो अलर्ट देण्यात आला आहे.

रवींद्र धंगेकरसह पत्नीवर अटकेची टांगती तलवार! पुणे : पुण्यातील बांधकाम व्यावसायिक खलील शेख यांच्या आत्महत्याप्रकरणात आता माजी आमदार आणि शिंदे गटाचे नेते रवींद्र धंगेकर यांच्या अडचणीत मोठी वाढ झाली आहे. या प्रकरणात गेल्या काही दिवसांपासून रवींद्र धंगेकर आणि त्यांच्या पत्नीवर अटकेची टांगती तलवार आहे. पोलिसांनी खलील शेख आत्महत्याप्रकरणात धंगेकर पती-पत्नीसह दहाजणांविरुधात गुन्हा दाखल केला होता.

# साखर 50 रुपये किलो

सर्वसामान्यांच्या खिशाला कात्री, तर मधुमेह रुग्णांना आनंद वापरामुळे भाव कडाडले

प्रतिनिधी १९ जुलै

अकोला : सर्वसामान्यांच्या स्वयंपाकघरातील हक्काची गोडी आता चांगलीच महागली आहे. बाजारात साखरेच्या दराने पन्नाशी पार केली असून, सध्या साखर ५० रुपये किलो या दराने विकली जात आहे. एका दिवसात ४ ते ५ रुपयांची दरवाढ झाल्याची धक्कादायक माहिती मिळाली आहे. या दरवाढीमुळे एका बाजूला सर्वसामान्य ग्राहकांच्या खिशाला मोठी चोट बसली आहे, तर दुसऱ्या बाजूला या दरवाढीचे काही



ठेवावे लागणार आहे. या भाव वाढीने चहाच्या टपऱ्यांवरील चहा आणि हॉटेल मधील गोड पदार्थांचे दरवाढ अटळ असल्याची माहिती प्राप्त झाली आहे.

गृहिणींचे बजेट पार कोलमडले आहे. केवळ घरातील चहा किंवा गोडधोडच नाही, तर हॉटेल व्यावसायिक, मिठाई विक्रेते आणि बेकरी चालकांनाही या दरवाढीचा मोठा फटका बसला आहे. आधीच महागाईने कंबरडे मोडले असताना आता साखरही पन्नाशी पार गेली आहे. सणासुदीच्या काळात गोड खाणेही आता

सर्वसामान्यांच्या आवाक्याबाहेर जात आहे,' अशी प्रतिक्रिया एका महिला ग्राहकाने दिली.

अनपेक्षित आणि रंजक परिणामही पाहायला मिळत आहेत. महागाईचा मोठा फटका ग्राहकांना बसणे सुरु झाले आहे. या महिन्यात साखर ५५ रुपये किलो झाल्यास आश्चर्य वाटू नये अशी काय ती स्थिती आहे. तर सण समारंभात साखर ही ६० रुपये किलोवर स्थिरावले. गणेशोत्सव, दसरा,दिवाळीत साखरेचा भाव स्थिरावतील अशी आशा व्यक्त केली जात आहे.साखर पन्नास रुपये किलो झाल्याने सर्वसामान्यांच्या तोंडचे पाणी पळवले आहे. आता या कडू गोड वास्तवाचा सामना करत ग्राहकांना आपल्या जिभेवर आणि खिशावर नियंत्रण

## 'इथेनॉल' ठरले मुख्य कारण

» गेल्या काही काळापासून इंधनामध्ये इथेनॉलचे मिश्रण करण्याचे प्रमाण झपाट्याने वाढले आहे. केंद्र सरकारच्या पर्यावरणपूरक धोरणामुळे ऊस उत्पादक कारखान्यांचा कल आता साखर उत्पादनापेक्षा इथेनॉल निर्मितीकडे अधिक वाढला आहे. उसाचा रस आणि मळीचा वापर मोठ्या प्रमाणावर इथेनॉल बनवण्यासाठी होत असल्याने, बाजारात साखरेचा पुरवठा काहीसा मर्यादित झाला आहे. मागणी आणि पुरवठ्यातील याच गणितामुळे साखरेचे भाव ५० रुपयांवर पोहोचले आहेत.

## डायबेटिज वाल्यांना आनंद, जिभेला लागणार विराम !

» या भाववाढीचा एक सकारात्मक किंवा गमतीशीर पैलू म्हणजे मधुमेहाच्या रुग्णांमध्ये पसरलेला आनंद! साखरेचे भाव गगनाला भिडल्यामुळे घरात साखरेचा वापर कमी होणार, हे उघड आहे. यामुळे साखर खाणाऱ्यांच्या जिभेला आपोआप विराम मिळणार आहे. साखरेचा खप कमी झाल्यामुळे आरोग्याविषयी जागरूक असणारे आणि मधुमेह असलेले रुग्ण मिश्रीलपणे या वाढीचे स्वागत करत आहेत. किंमत वाढल्यामुळे का होईना, पण डॉक्टरांनी सांगितलेले पथ्य आता सक्तीने पाळले जाईल, अशी मिश्रील टिप्पणी सोशल मीडियावरही पाहायला मिळत आहे.

# 'भारताची दुसरी स्वातंत्र्य चळवळ', रुग्णालयातून!

## 20 जुलैला संसदेवर मोर्चाचा इशारा



वृत्तसंस्था १९ जुलै

नवी दिल्ली : पर्यावरणवादी कार्यकर्ते सोनम वांगचुक यांना काल १८ जुलै रोजी जंतर मंतर येथे उपोषण करत असताना बळजबरीने उचलून रुग्णालयात नेण्यात आलं. त्यामुळे २० जुलै रोजीचा नियोजित संसदेवरील मोर्चा पुढे ढकलण्यात येणार का, असा प्रश्न निर्माण झाला होता. मात्र, त्यांनी हा नियोजित मोर्चा

खासगी रुग्णालयात उपचारांची मागणी दरम्यान, सोनम वांगचुक यांच्या पत्नीने सफदरगंज रुग्णालयातील उपचारांवर अविश्वास दाखवला आहे. त्यामुळे त्यांनी उच्च न्यायालयात याचिका करून सोनम वांगचुक यांना खासगी रुग्णालयात दाखल करण्याची मागणी केली आहे. 'सफदरगंज सरकारी रुग्णालयावरील माझा विश्वास उडाला आहे. रुग्णालयाने आम्हाला सांगितले की वांगचुक यांच्या पोर्टेशियमची पातळी २.९ पर्यंत खाली आली आहे आणि ही बाब चिंताजनक व जीवधेणी असल्याचे म्हटले आहे. तरीही, त्यांच्या सार्वजनिक आरोग्य बुलेटिनमध्ये, त्यांनी सोयीस्करपणे नेमका आकडा वगळला आणि केवळ 'पोर्टेशियमची पातळी कमी होत आहे' असा उल्लेख केला. एका स्वतंत्र प्रयोगशाळेच्या चाचणीत ही पातळी ३.५ आढळली, जी सामान्य मर्यादित आहे.

काढण्याचे आवाहन केले आहे. याबाबतचा संदेश त्यांनी त्यांच्या पत्नीमार्फत एक्स पोस्टवर पाठवल्याची माहिती काँग्रेस जनता पार्टीने दिली आहे.

# बनावट गुटखा फॅक्टरी प्रकरण 'दादाराव' यांच्या आदेशाने प्रकरण थंडावले !

प्रतिनिधी १९ जुलै

अकोला : ईफीड्रॉईन प्रकरणात बाश्टाकळीतील एका गोदाम मालकाच्या विरोधात गुन्हा दाखल झाला होता. त्याला अद्याप दिलासा मिळाला नाही. बनावट गुटखा फॅक्टरी प्रकरणात मुख्य आरोपी गौरव शर्मा फरार आहे. असे असताना या प्रकरणातील काही आरोपींना अटक पुर्व जामीन मिळाल्याची माहिती आहे. आरोपी कोर्टात येण्यापुर्वी या आरोपीची माहिती पोलिसांना होती काय, यावर आता प्रश्न उपस्थित केले जात आहे. चर्चा सुरु असल्याचे सूत्रांचे म्हणणे आहे. पोलिसांच्या मवाळ भूमिकेमुळे आरोपीला जामीन मिळाल्याची चर्चा शहरात रंगली आहे. तर दुसरीकडे 'दादाराव' इफेक्टमुळे किंवा आदेशामुळे आरोपींना जामीन मिळाल्याचा दावा नाव गोपनीय ठेवण्याच्या अटीवर विश्वसनीय सूत्रांनी केला आहे. बनावट गुटखा फॅक्टरीच्या दोन वेगवेगळ्या गोदाम मालकांसाठी वाशिम सोडून दादाराव यांनी अकोल्यात तळ ठोकला आहे. त्यामुळे काही आरोपींना अटकपुर्व जामीन मिळाल्याची चर्चा या सर्व प्रकरणात आहे. मुख्य आरोपी अटक नसताना इतरांच्या अटकपुर्व जामीनास विरोध का केला गेला की नाही, अशी विचारणा व चर्चा होत आहे.

## नीट'चा निकाल; पालकांची कोर्टात जाण्याची तयारी!

प्रतिनिधी १९ जुलै

बीड : 'नीट यूजी २०२६' पुनर्परीक्षेचा निकाल जाहीर झाल्यानंतर, बीड जिल्ह्यातील काही विद्यार्थी आणि त्यांच्या पालकांनी अधिकृत 'ओएमआर' उत्तरपत्रिका आणि 'पन्तीए'ने (नॅशनल टेस्टिंग एजन्सी) जारी केलेले अंतिम स्कोअर काई यामधील गुणांच्या फरकाचा मुद्दा उपस्थित केला आहे. या संदर्भात गुणांच्या फेरपडताळणीसाठी मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठात याचिका दाखल करणार असल्याचे त्यांनी सांगितले. बीड जिल्ह्यातील विद्यार्थी सोहम नीतीन गवते याला अधिकृत ओएमआर शीटच्या मूल्यांकनानुसार ५२२ गुण मिळणे अपेक्षित होते; मात्र त्याच्या अंतिम स्कोअर कांडवर अवघे ९५ गुण दर्शवण्यात आले आहेत.

## भोंदू अशोक खरातसह पत्नी कल्पनाविरुद्ध ईडीकडून मनी लॉन्ड्रिंगचा ठपका!

प्रतिनिधी १९ जुलै

नाशिक : जिल्ह्यासह राज्यभरात आपल्या काळ्याकृत्यांनी मागील काही दिवसांपूर्वी चर्चेत आलेल्या भोंदू अशोक खरात याने दैवी अवतार असल्याचा दावा करत अनेक भक्तांची ठिकठिकाणी आर्थिक फसवणूक व लैंगिक शोषण केल्याचा धक्कादायक प्रकार उघडकीस आला होता. याप्रकरणी अंमलबजावणी संचालनालयाच्या (ईडी) मुंबई येथील विभागीय कार्यालयाने त्याच्यासह पत्नी संशयित कल्पना खरात व अन्य चार जणांविरुधात 'मनी लॉन्ड्रिंग'चा ठपका ठेवला आहे. येथील विशेष न्यायालयात दोषारोपपत्र दाखल करण्यात आले आहे, तसेच ३६.९० कोटी रुपयांची मालमत्ता जप्त केली आहे. नाशिक शहरासह ग्रामीण भागात, तसेच अहिल्यानगरच्या शिर्डी, राहता पोलिस ठाण्यांमध्ये भोंदू



## नेमक्या कुठल्या कारणाने टाळतोय मकोका ?

» अकोल्यात दोन बनावट गुटखा फॅक्टरीवर कारवाई झाली. यातील एक कारवाई एफ डी ए ने केली. तर दुसरी एल सी बी ने केली. असे असताना या दोन्ही प्रकरणात महाराष्ट्र संघटीत गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा लागू करण्यात न आल्याने अकोल्यात नाही तर संपूर्ण राज्यात आश्चर्य व्यक्त केले जात आहे. कारण, राज्यात पहिल्यांदाच गुटखा निर्मितीचे कारखाने समोर आले आहे. गुटखा प्रकरणात, अन्न व औषध प्रशासनाचे आयुक्त यांनी १२ जून २०२६ रोजी सरसकट मकोका कायद्याखाली गुन्हा दाखल करण्याचे आदेश दिले होते. पण, त्या आदेशाकडे अकोल्यातील अन्न व औषध प्रशासन विभाग आणि अकोला पोलिस यांनी का दुर्लक्ष केले. अशी विचारणा होत आहे. आयुक्तांच्या १२ जून च्या आदेशानंतर मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने मकोका कायद्यातील कलम २३ चे पालन केल्याशिवाय थेट कारवाई करता येणार नाही असे स्पष्ट केले होते. मो.इक्बाल मो. शफी यांच्या प्रकरणात उच्च न्यायालयात पुढील सुनावणी २४ जुलै २०२६ रोजी होणार आहे. कलम २३ नुसार मकोका कायद्याचे पालन करताना उपमहानिरीक्षक (डीआयजी) किंवा त्यावरून वरिष्ठ दर्जाचा पोलिस अधिकार्याची पुर्व परवानगी त्याच बरोबर तपास उपअधीक्षक दर्जाच्या खालील अधिकार्याला करता येणार नाही. संयुक्त कारवाई पथकात अन्न सुरक्षा अधिकारी असतील. अशा प्रकारे पुर्व परवानगी घेऊन गुटखा फॅक्टरी प्रकरणात पहिला मकोका अकोल्यात लागू शकतो. फक्त अकोल्यातील तपास यंत्रणेची इच्छा त्यासाठी असावी आणि अन्न व औषध प्रशासनाच्या अधिकार्यांनी आयुक्त तुकाराम मुंदेंच्या आदेशाचे पालन केल्यास ते शक्य आहे.या सर्व प्रकरणात राज्याचे आयुक्त तुकाराम मुंदें यांच्याशी सिटी न्यूज सुपरफास्ट नो संपर्क करण्याचा प्रयत्न केला असता तो झाला नाही.

काकाला गोदामासाठी भाड्याने दिल्याचा दावा केला गेला. गुटखा फॅक्टरी प्रकरणात असे दावे प्रतिदावे केले जात आहे. या दाव्यांमुळे गोदाम भाड्याने घेणार्या काकाच्या विरोधात गुन्हा का दाखल झाला नाही, त्या काकाचा उल्लेख आरोपींमध्ये का नाही. याचा खुलासा अकोला पोलिस करतील काय. एकूणच हे प्रकरण

गुंडाळण्याच्या हालचाली वेगाने सुरु असून या प्रकरणात पुढे काही होणे नाही, या अर्थपूर्ण चर्चांनी बाजारपेठेत तपास यंत्रणेवरचा विश्वास उडत चालल्याचे चित्र आहे. या सर्व प्रकरणात निर्माण झालेल्या विविध प्रश्नांचे उत्तरे अन्न व औषध प्रशासन, अकोला पोलिस, स्थानिक गुन्हे शाखा देईल काय,अशी विचारणा सर्व सामान्य अकोलेकर

## फिट केस यंत्रणा नापास

» अकोल्यात दोन बनावट गुटखा फॅक्टरीवर धाडी पडल्या. या धाडीत गुटखा बंदीनंतर गुटखा निर्मितीची पहिली फॅक्टरी राज्यात सापडली. ती पण, बनावट गुटख्याची. या दोन्ही प्रकरणात वरिष्ठांची परवानगी घेत मकोका दाखल करता आला असता. पण, तो झाला नाही. गुटखा निर्मिती येथे होत होती. गुटखा वितरणाचे जाळे येथे दिसून आले. गुटखा निर्मितीचे सिडिकेट येथे उघड झाले. गुटखा वितरणाची जाळे तपासात समोर आले असते. त्याच बरोबर गोदामातच कारवाई केल्याने गोदामात मालाचा साठा देखील सापडला. गुटखा निर्मिती, साठा,वितरण या तिन्ही गोष्टींचा उलगडा अकोल्यात झाला. मकोका साठी फिट केस असताना ती न झाल्याचे आश्चर्य तपास यंत्रणेतील वरिष्ठांना आहे. इतकेच नाही तर स्वतःच्या उदरनिर्वाहाच्या उद्योगासाठी एम आय डी सी जागा देते. एम आय डी सी च्या नियमानुसार जागा भाड्याने देता येत नाही. जागा भाड्याने देण्या विषयीची परवानगी संबंधितांनी घेतली होती काय अशी ही विचारणा उद्योजक करत आहे. उद्योगासाठी सबसिडी घेत सरकारला फसवल्याचे चित्र असताना तिथे भलताच उद्योग सुरु केल्याचे दोन सरकारी धाडीत समोर आले आहे.

करत आहे. या सर्व प्रकरणात राज्याचे आयुक्त तुकाराम मुंदे यांच्याशी संपर्क करण्याचा प्रयत्न केला असता तो झाला नाही.

# देशातील पहिला भू-औष्णिक वीज प्रकल्प होतोय लडाखमध्ये!

## सर्वात उंचीवरील खोल विहीर; स्वच्छ ऊर्जा मोहिमेत एक ऐतिहासिक टप्पा



वृत्तसंस्था १९ जुलै

लेह : भारताच्या स्वच्छ ऊर्जा मोहिमेत एक ऐतिहासिक टप्पा गाठत लडाख प्रशासनाने 'पुगा व्हॅली' या प्रांतात देशातील पहिल्या भू-औष्णिक (जिओथर्मल) विहिरीचे लोकार्पण केले आहे. समुद्रसपाटीपासून १४,००० फूट

जगातील सर्वात आह्वानात्मक वातावरणात काम! प्रकल्प अभियंत्यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, ४०० मीटर खोलीवर कमाल १३५ अंश सेल्सिअस तापमानाची नोंद झाली आहे. पुढील चाचण्या सुरु असून, एक मेगावॉट प्रकल्पाच्या संचालनासाठी आणखी जास्त तापमान मिळण्याची आशा आहे. अत्यंत विषम हवामान, खडतर भूप्रदेश आणि मर्यादित कार्यकाळ अशा जगातील सर्वात आह्वानात्मक वातावरणात हे काम करण्यात आले.

थंड वाळवंटी प्रदेशात १४,००० फूट उंचीवर १,००० मीटर खोलीच्या दोन विहिरी खोदल्या आहेत.नायब राज्यपाल व्ही. के. सक्सेना यांच्या हस्ते या महत्वाकांक्षी प्रकल्पाचे उद्घाटन करण्यात आले. या दोन्ही विहिरी पुगा येथील एक मेगावॉट क्षमतेच्या प्रायोगिक भू-औष्णिक वीज प्रकल्पाच्या यशस्वी अंमलबजावणीसाठी अत्यंत

महत्त्वपूर्ण आहेत. हा भारताचा पहिला प्रात्यक्षिकस्तरीय भू-औष्णिक वीज प्रकल्प असणार आहे. लडाख प्रशासन, लडाख स्वायत्त पर्वतीय विकास परिषद (एलएएचडीसी) लेह आणि ओएनजीसी एनर्जी सेंटर यांच्यातील त्रिपक्षीय सामंजस्य कराराची मुदत संपल्यामुळे या प्रकल्पाला मोठा फटका बसला होता.

FIFA WORLD CUP FINAL - 2026

RODRIGO

16

MESSI

10

LIVE

12:30 AM IST on Monday, July 20, 2026

RRC NETWORK

UNITED SPORT

CHANNEL NO. : 425, 426



# बँकांच्या राष्ट्रीयीकरणाचा पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांचा ऐतिहासिक निर्णय!



भारतातील १४ प्रमुख व्यापारी बँकांचे राष्ट्रीयीकरण १९ जुलै १९६९ रोजी करण्यात आले. तत्कालीन पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांनी हा ऐतिहासिक निर्णय घेतला. राष्ट्रीयीकरण करण्यात आलेल्या बँकांमध्ये ५० कोटींहून अधिक ठेवी असलेल्या ४४ मोठ्या खाजगी बँकांचा समावेश होता.या महत्त्वपूर्ण निर्णयामुळे देशातील ८५ टक्क्यांहून अधिक बँक ठेवींवर सरकारचे नियंत्रण आले. राष्ट्रीयीकरणाचा मुख्य उद्देश बँकिंग सुविधांचा विस्तार ग्रामीण भागापर्यंत करणे, शेती आणि लघु उद्योगांना कर्जपुरवठा करणे हा होता. याआधी केवळ १९५५ मध्ये त्यापुन झालेली 'स्टेट बँक ऑफ इंडिया' हीच एकमेव सार्वजनिक क्षेत्रातील बँक होती.

भारतातील आधुनिक बँकिंगची सुरुवात १८ व्या शतकाच्या मध्यावर झाली. पहिल्या बँकांमध्ये बँक ऑफ हिंदुस्थान, जी १७७० मध्ये स्थापन झाली आणि १८१९-३२ मध्ये विसर्जित झाली; आणि जनरल बँक ऑफ इंडिया, जी १७८६ मध्ये स्थापन झाली परंतु १७९१ मध्ये अयशस्वी झाली, यांचा समावेश होता. सर्वात मोठी आणि सर्वात जुनी बँक जी अजूनही अस्तित्वात आहे ती स्टेट बँक ऑफ इंडिया आहे. अजून १८०६ च्या मध्यात बँक ऑफ कलकत्ता म्हणून तिची स्थापना झाली आणि तिने काम सुरू केले. १८०९ मध्ये, तिचे नाव बदलून बँक ऑफ बंगाल असे ठेवण्यात आले. प्रेसिडेन्सी सरकारने स्थापन केलेल्या तीन बँकांपैकी ही एक होती, इतर दोन बँका म्हणजे १८४० मधील बँक ऑफ बॉम्बे आणि १८४३ मधील बँक ऑफ मद्रास. १९१२ मध्ये या तिन्ही बँकांचे विलीनीकरण करून इम्पीरियल बँक ऑफ इंडियाची स्थापना झाली, जी भारताच्या स्वातंत्र्यानंतर १९५५ मध्ये स्टेट बँक ऑफ इंडिया बनली . अनेक वर्षे, प्रेसिडेन्सी बँकांनी आणि त्यांच्या उत्तराधिकार्यांनी अर्ध-मध्यवर्ती बँका म्हणून काम केले, जोपर्यंत १९३५ मध्ये रिझर्व बँक ऑफ इंडिया कायदा, १९३४ दंतगट रिझर्व बँक ऑफ इंडियाची स्थापना झाली नाही.

१९६० मध्ये, स्टेट बँक ऑफ इंडिया (सहाय्यक बँका) कायदा, १९५९ अन्वये स्टेट बँक ऑफ इंडियाला आठ राज्य-संलग्न बँकांचे नियंत्रण देण्यात आले. तथापि, या संलग्न बँकांचे एकाचबाबतमध्ये विलीनीकरण १ एप्रिल २०१७ रोजी अंमलात आले. १९६९ मध्ये, भारत सरकारने १४ प्रमुख खाजगी बँकांचे राष्ट्रीयीकरण केले ; बँक ऑफ इंडिया ही या मोठ्या बँकांपैकी एक होती. १९८० मध्ये, आपख्दी ६ खाजगी बँकांचे राष्ट्रीयीकरण करण्यात आले. या राष्ट्रीयीकृत बँका भारतीय अर्थव्यवस्थेतील बहुसंख्य कर्जदाते आहेत. त्यांच्या मोठ्या आकारामुळे

आणि व्यापक जाळ्यांमुळे त्यांचे बँकिंग क्षेत्रावर वर्चस्व आहे.

भारतीय बँकिंग क्षेत्राचे दोबळमानाने अनुसूचित आणि गैर-अनुसूचित बँकांमध्ये वर्गीकरण केले जाते. अनुसूचित बँका म्हणजे त्या, ज्यांचा समावेश भारतीय रिझर्व्ह बँक कायदा, १९३४ च्या दुसऱ्या अनुसूचीमध्ये आहे. अनुसूचित बँकांचे पुढे वर्गीकरण केले जाते: राष्ट्रीयीकृत बँका; स्टेट बँक ऑफ इंडिया आणि तिच्या सहयोगी बँका; प्रादेशिक ग्रामीण बँका (आरआरबी); परदेशी बँका; आणि इतर भारतीय खाजगी क्षेत्रातील बँका. एसबीआयएन १ एप्रिल २०१७ रोजी आपल्या सहयोगी बँकांचे स्वतःमध्ये विलीनीकरण करून भारतातील सर्वात मोठी बँक तयार केली आहे. या विलीनीकरणामुळे एसबीआयएन आपले जागतिक स्थान लक्षणीयरीत्या सुधारले आहे, आणि २०२५ पर्यंत फॉर्च्युन ग्लोबल ५०० निर्देशांक १६३ व्या क्रमांकावर आहे. व्यावसायिक बँका या संज्ञेमध्ये बँकिंग नियमन कायदा, १९४९ अंतर्गत नियंत्रित अनुसूचित आणि गैर-अनुसूचित अशा दोन्ही व्यावसायिक बँकांचा समावेश होतो.सर्वसाधारणपणे भारतातील बँकांचा पुरवठा, उत्पादनांची श्रेणी आणि पोहोच बऱ्यापैकी परिपक्व आहे - तरीही ग्रामीण भारत आणि गरिबांपर्यंत पोहोचणे हे अजूनही एक आव्हान आहे. स्टेट बँक ऑफ इंडियाने आपल्या शाखांचे जाळे विस्तारून आणि राष्ट्रीय कृषी व ग्रामीण विकास बँकेने (नारबाई) सूक्ष्म वित्त (मायक्रोफायनान्स) व साख्य सुविधा देऊन साकाराने यावर उपाययोजना करण्यासाठी उपक्रम विकसित केले आहेत. भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या (आरबीआय) मते, भारतात २४.२३ दशलक्षाहून अधिक मुदत ठेवी आहेत , ज्यामध्ये सध्या एकूण १०३ ट्रिलियनपेक्षा जास्त रक्कम अडकलेली आहे. हा आकडा चालू खाल्यांमध्ये असलेल्या १८.५ ट्रिलियन आणि बचत खात्यांमध्ये असलेल्या ५९.७० ट्रिलियन पेक्षा जास्त आहे, ज्यांची एकूण रक्कम १८.५ ट्रिलियन होते.

बहुतेक संशोधन अभ्यासानुसार, सुरक्षितता आणि संरक्षणामुळे भारतीयानी ऐतिहासिकदृष्ट्या इतर गुंतवणुकीच्या पर्यायांपेक्षा बँक ठेव्हीना प्राधान्य दिले आहे . सेबीच्या सर्वेक्षणानुसार, ९५ टक्केपेक्षा जास्त भारतीय ग्राहक त्यांचे पैसे बँक खात्यात ठेवण्यास प्राधान्य देतात, तर १० टक्केपेक्षा कमी ग्राहक इक्विटी किंवा म्युचुअल फंडांमध्ये गुंतवणूक करणे निवडतात. भारतीय रिझर्व बँकेनुसार, भारतीय कुटुंबांच्या आर्थिक मालमत्तेचा एक महत्त्वपूर्ण भाग बँक ठेव्हीना स्वरूपात ठेवला जातो. हे भारतीय कुटुंबांच्या सुरक्षित आणि टेलिव मालमत्तेसाठी असलेल्या पारंपरिक पसंतीशी सुसंगत आहे.

# बँकांचा इतहिस

वेद, प्राचीन भारतीय ग्रंथ, व्याजाच्या संकल्पनेचा उल्लेख करतात, ज्यात 'कुसिदीन' या शब्दाचा अर्थ 'सावकार' असा होतो. सूत्र (इ.स.पू. ७००-४००) आणि जातक कथा (इ.स.पू. ६००-४००) मध्येही व्याजाचा उल्लेख आहे. या काळातील ग्रंथांनी व्याजाचा निषेधही केला: वसिष्ठांनी ब्राह्मण आणि क्षत्रिय वर्णांना व्याजात सहभागी होण्यास मनाई केली. इसवी सन दुसऱ्या शतकापर्यंत, व्याज अधिक स्वीकारार्ह बनले. मनुस्मृतीने व्याजाला संपत्ती मिळवण्याचे किंवा उपजीविका करण्याचे एक स्वीकारार्ह साधन मानले. तसेच एका विशिष्ट दरापेक्षा जास्त दराने पैसे उधार देणे आणि वेगवेगळ्या जातींसाठी वेगवेगळे कमाल दर ठेवणे हे एक गंभीर पाप मानले. जातक कथा, धर्मशास्त्र आणि कौटिल्य यांच्या ग्रंथांमध्ये देखील ऋणपत्र, ऋणपत्र किंवा ऋणलेख्य नावाच्या कर्जपत्रांच्या अस्तित्वाचा उल्लेख आहे. नंतर मौर्य काळात (इ.स.पू. ३२४-१८५), आदेश नावाचे एक साधन वापरात होते, जे एका बँकरला नोटरशील रक्कम तिसऱ्या व्यक्तीला देण्याचा आदेश होता, जे आधुनिक विनिमय पत्राच्या व्याख्येशी जुळते. या साधनाच्या मोठ्या वापराची नोंद आहे. मोठ्या शहरांमध्ये, व्यापारी एकमेकांना पतपत्रे देखील देत असत. कर्जपत्रांचा वापर मुघल काळातही चालू राहिला आणि त्यांना (उर्दू/हिंदीमध्ये) दस्तावेझ म्हटले जात अस. दोन प्रकारच्या कर्जपत्रांची नोंद आहे. दस्तावेझ-ए-इंदुलतलाब मागणीनुसार देय होते आणि दस्तावेझ-ए-मियादी एका विहित वेळेनंतर देय होते. शाही खजिनांद्वारे, ज्यांना बारातसे म्हटले जात अस, देयकाच्या निर्देशांचा वापराची देखील नोंद आहे. भारतीय बँकांनी परदेशी देशात विनिमयपत्रे जारी केल्याच्या नोंदी देखील आहेत. हुंडी, एक प्रकारचे पत्र साधन, याचा विकास देखील याच काळात झाला आणि ते वापरात राहिले.

ब्रिटिश राजवटीच्या काळात व्यापारां्यांनी १८२९ मध्ये युनियन बँक ऑफ कलकत्ताची स्थापना केली. प्रथम एक खाजगी संयुक्त भांडवली संस्था म्हणून, नंतर भागीदारी म्हणून. तिचे मालक पूर्वीच्या कमर्शियल बँक आणि कलकत्ता बँकेचे मालक होते, ज्यांनी परस्पर समितीने या दोन बँकांच्या जागी युनियन बँक तयार केली. १८४० मध्ये तिने सिंगापूरमध्ये एक एजन्सी स्थापन केली आणि मागील वर्षी उघडलेली मिर्झापूर येथील एजन्सी बंद केली. तसेच १८४० मध्ये बँकेने उघड केले की बँकेच्या लेखापालाने तिची परमवर्णक केली होती. युनियन बँकेची १८४५ मध्ये नोंदणी झाली परंतु १८४८ मध्ये ती अयशस्वी झाली, कारण ती काही काळ दिवाळखोर होती आणि ठेवीदारकडून मिळालेल्या नवीन पैशांचा वापर लाभांश देण्यासाठी केला होता. १८६५ मध्ये स्थापन झालेली आणि आजही कार्यरत असलेली अलाहाबाद बँक ही भारतातील सर्वोत्तम जुनी संयुक्त भांडवली बँक आहे , मात्र ती पहिली नव्हती. हा मान बँक ऑफ अम्पर इंडियाला जातो, जी १८६३ मध्ये स्थापन झाली आणि १९१३ पर्यंत टिकली, जेव्हा ती अयशस्वी झाली आणि तिची काही मालमत्ता आणि दायित्वे सिमलाच्या अलायन्स बँकेकडे हस्तांतरित करण्यात आली .



**भारताच्या 1857 च्या स्वातंत्र्ययुद्धातील आद्य क्रांतिकारक मंगल पांडे!**



मंगल पांडे यांचा जन्म उत्तर प्रदेशातील फैजाबाद जिल्ह्यातील नावा गावात एका ब्राह्मण परिवारात झाला. ब्रिटिष्का वरील नोंदी प्रमाणे यांचा जन्म १९ जुलै १९२९ रोजी झाला असावा. तर उत्तर प्रदेशचे मुख्यमंत्री योगी आदित्यनाथ यांच्या म्हणण्यानुसार त्यांना मंगल पांडे यांचे वंशज भेटले असून, त्यांच्या जवळील पुराव्यानुसार मंगल पांडे यांचा जन्म ३० जानेवारी १९३१ रोजी झाला होता. त्यांना लहानपणापासूनच धाडसी कृत्यांची आवड होती. नेमबाजी, तलवारयुद्ध, इत्यादी कलांमध्ये ते पारंगत होते. मंगल पांडे त्याचबरोबर आपल्या हिंदू धर्माबद्दल अत्यंत संवेदनशील आणि अभिमानी होते.

ज्या वेळी १८४९ साली, त्यांनी ईस्ट इंडिया कंपनीच्या संन्यात नाकरास बंगलावात केली, त्यावेळी ते २२ वर्षाचे होते. पांडे हे बराकपूर सैन्यदलामधील सुकालच्या ३४ व्या बी. एन. या तुकडीच्या ५ व्या कंपनीत काम करत होते. कोलकात्याजवळील बराकपूर येथील १९ व्या पलटणीला दिलेली काडतुसे गाय वा डुक्कर यांची चरबी लावलेली आहेत असा समज सैन्या पसरला होता. ही काडतुसे बंदुकीत भरण्यापूर्वी त्यांना लावलेले आवरण दातांनी तोडावे लागे. अशा वेळी या आवरणाला लावलेली शाईची वा डुकराची चरबी तोंडात जाऊ शकेल या भीतीने या पलटणीतील गिण्यांपांनी ती काडतुसे स्वीकारण्यापासून नाकारले. इतकेच नव्हे, तर प्रतिकारार्थ त्यांनी शस्त्र उपासले. त्या दिवशी ब्रिटिश अधिकार्यांची संख्या कमी असल्याने ब्रिटिशांनी तसे अपमान मुकट्याने गिळला. त्यांनी ब्रह्मदेश (म्यानमार) हून गोरया सैनिकांची कुमक मागवून या पलटणीला निशस्त्र करून अपमानात अवस्थेत हाकलून हायचे ठरवले. याची अंमलबजावणी बराकपूरला करण्याचे ठरले. या अपमानास्पद कारवाईमुळे मंगल पांडेने आपल्या सहकार्यांना ब्रिटिशांविरुद्ध उठाव करण्याचे आवाहन केले. ३१ मे रोजी एकदम सर्वत्र क्रांतियुद्धाला प्रारंभ करण्याची श्रीमंत नानासाहेब पेशवे आदींची योजना होती. मात्र १९ व्या पलटणीतील स्वदेशीदारी, अंण्यार्यांविरुद्ध अपमान दावा, ही गोष्ट मंगल पांडे यांना आवडली नाही. २९ मार्च १८५७ रोजी कवायतीच्या मैदानावर मंगल पांडे बराकपूर छावणीत ब्रिटिश करत असलेल्या अन्यायाविरुद्ध देशी सैनिकांना उतेजित करू लागले. 'मर्दहो, उठा !' अशी गर्जना करून ते सैनिकांना म्हणाले, 'आता माघार घेऊ नका. धंभूने, चला तूटून पडा ! तुम्हाला तुमच्या धर्माची शपथ आहे !! चला, आपल्या स्वातंत्र्यासाठी शत्रूचा निपात करा!!!'

हे पहातांचे साजरे मेजर ह्यूसन यांचे त्यांना पकडण्याची आज्ञा केली. पण एकही सैनिक जागचा हालला नाही. उलट मंगल पांडे यांची गोळी लागून ह्यूसन जखमी झाला. हे पहाताचे लेफ्टनंट बॉ घोडला नाचवत ह्यूसन चाल करून आला. एवढ्यात मंगलच्या बंदुकीतून सुटलेली गोळी घोड्याच्या पोटात शिरली. घोडा लेफ्टनंटसह भूमीवर आडवा झाला. मंगल पांडे यांना पुन्हा बंदुकीत गोळ्या भरण्याचा अवसर मिळण्याआधीच लेफ्टनंट बॉ आपले पित्तुल काढून उभा राहिला. मंगल पांडे यांनी तिळमात्रही डगमगाता आपली तलवार उपसली. तीच पित्तुल झाडले; पण मंगल पांडे यांनी त्याचा नेम चुकवला. आपल्या तलवारीने मंगल पांडे यांनी त्यालाही लोळवले. ह्यूसन व बॉ आपल्या निवासस्थानांकडे पळून गेले.एवढ्यात शेख पालटू नावाचा मुसलमान शिपाई मंगलच्या दिशेने जाऊ लागला. तो आपल्या पलटणीतील असल्यामुळे आपल्याला मदत करायला येत असावा, असे मंगल पांडे यांना वाटले; पण ते घडले नाही. शेख पालटू मंगल पांडे यांना पाठीमागून विळखा घातला. पांडे यांनी त्याचा विळखा सोडवला. देशी शिपाईही शेखच्या रोखाने दगड व जोडे फेकू लागले. जिवाच्या भीतीने शेख पालटू पळून गेला. थोड्याच वेळात कर्नल व्हीलर त्या स्थानी आला. त्याने सैनिकांना मंगल पांडे यांना पकडण्याची आज्ञा केली. कर्नल व्हीलरला सैनिकांनी निष्कून सांगितले, "आम्ही या पवित्र ब्राह्मणाच्या केसलासुद्धा हात लावणार नाही. हिंदुस्थानच्या भूमीवरून वाहणारे गोरवा अंधकाराचे रक्त आणि समोरचे धर्माभिमानांनी शिपाई पाहुन कर्नल व्हीलर त्याच्या बंगल्याकडे पळून गेला. नंतर जनरल हिअर्स पुष्कळसे युरोपियन शिपाई घेऊन मंगल पांडे यांच्यावर चालून गेला. तोपर्यंत दुपार झाली होती. मंगल पांडे थकले होते. आपण फिरण्याच्या हातात सापणगर, हे पहाताच त्यांनी बंदूक आपल्या छातीकडे रोखली व स्वतःवर गोळी झाडून घेतली. मंगल पांडे धरणीवर कोसळले आणि त्यांची शूटद हारपली. नंतरच ब्रिटिश त्यांना पकडू शकले. आठवडाभरातच त्यांच्यावर सैनिकी न्यायालयात अभियोग चालवण्यात आला. स्वधर्मावर प्राणपलीकडे निष्ठ देवणार्या या तरण्याबांड क्षात्रवीराला न्यायालयाने कटामध्ये सामील असलेल्यांची नावे विचारली; परंतु मंगल पांडे यांच्या मुखातून कोणाचेही नाव बाहेर पडले नाही. पांडे यांना सैनिक न्यायालयात फाशीची शिक्षा सुनावण्यात आली. आपल्या देशाबांधवांच्या अपमानासाठी स्वतःचे प्राण देणार्या या क्रांतीच्या अग्रदूताविषयी लोकांत इतकी विलक्षण श्रद्धा निर्माण झाली होती की, सर्राया बराकपूरमध्ये त्यांना फाशी देण्यास एकही मांग मिळना. शेवटी या घागेरज्या कामासाठी कोलकात्याहून चार माणसे मागवण्यात आली. मंगल पांडे ज्या तुकडीचे सैनिक होते, तिच्या सुभेदाराला इंग्रजांनी ठार मारले. १९ आणि ३४ या दोन्ही पलटणी त्यांनी निशेरास करून खालसा केल्या.

# जागतिक कीर्तीचे भारतीय खगोलशास्त्रज्ञ अन् लेखक!

डॉ. जयंत विष्णू नारळीकर हे भारतीय खगोलशास्त्रज्ञ व लेखक होते. डॉ. नारळीकर हे अचानक आणि अपघाताने घडलेले पण आपली नाममुद्रा कोरलेले साहित्यिक आहेत. 'नारायण विनायक जगताप' या उलट्या क्रमाने आपल्या नावाची आद्याक्षरे होणाऱ्या टोपण नावाने त्यांनी विज्ञानकथा स्पर्धेत भाग घेतला.

नारळीकरांचा जन्म कोल्हापूर येथे १९ जुलै १९३८ रोजी झाला. त्यांचे वडील, रँग्लर विष्णू वासुदेव नारळीकर हे एक प्रसिद्ध गणितज्ञ, वाराणसी येथील बनारस हिंदू विद्यापीठाच्या गणित शाखेचे प्रमुख होते. त्यांचा आई सुमति विष्णू नारळीकर हा संस्कृत विदुषी होती. जयंत नारळीकरचे शालेय शिक्षण वाराणसी येथे झाले. इ.स. १९५७ साली त्यांनी विज्ञानात पदवी प्राप्त केली. या परीक्षेत त्यांनी प्रथम क्रमांक पटकावला. त्यानंतर उच्च शिक्षणासाठी ते ब्रिटनमधील केंब्रिज येथे गेले. तेथे त्यांना बीए, एमए व पीएचडीच्या पदव्या मिळाल्या. शिवाय, रँग्लर ही पदवी, खगोलशास्त्राचे टायसन मेडल, स्मिथ पुरस्कार व इतर अनेक बक्षिसे मिळाली.

१९६६ साली नारळीकर यांचा विवाह मंगला सदाशिव राजवाडे (गणितज्ञ) ह्यांच्याशी झाला. त्यांना तीन मुली आहेत. गीता, गिरिजा व लीलावती. १९७२ साली ते भारतात परतले. त्यांनी मुंबई येथील टाटा मूलभूत संशोधन संस्थेचा (टी.आय.एफ.आर.) खगोलशास्त्र विभागात प्रमुख म्हणून पद स्वीकारले. १९८८ साली त्यांची पुणे येथील आयुक्ता संस्थेचे संचालक म्हणून नियुक्ती झाली. डॉ. नारळीकर यांचा पती मंगला नारळीकर ह्या 'नामा हसते तारे' या पुस्तकाच्या सहलेखिका आहेत. 'पाहिलेले देश भेटलेली माणसं' हे त्यांनी स्वतःपणे लिहिलेले पुस्तक आहे. ३, ४ व ५ डिसेंबर या तारखांना कसमागजनरी. नक्षिक येथे

सुरू आहे. त्याच बरोबर सतत पुस्तके लिहिण्याचा कार्यक्रमही चालू आहे. सामान्य माणसाला खगोलशास्त्र समजवण्यासाठी त्यांनी गेली अनेक वर्षे प्रयत्न केले आहेत. यासाठी असे प्रसारमाध्यमांचे त उपयोग करतात. त्यांच्या 'यक्षांची देणगी' या पहिल्याच पुस्तकाला महाराष्ट्र शासनाचा पुरस्कार मिळाला आहे.

नारळीकरांनी 'चार नगरांतले माझे विश्व' या विलक्षण ओघवल्या आणि साहित्य अकादमीचा पुरस्कार मिळालेल्या आत्मकथनाचा समारोप करताना 'विज्ञानप्रसार आणि अंधश्रद्धांमूलून यांच्या मारा लागताना वेदोपेदी जाणवते की, आपल्या सुशिक्षित समजल्या जाणाऱ्या समाजावर देखील अंधश्रद्धांचा पाडा आहे,' असे खेदाने म्हणले आहे. मात्र, लगेच संस्कृत सुभाषिताचे उद्धरण देऊन त्यांनी 'कितीही धिमे कोसळतही तू शहाणी मनुष्ये आपले नियतकालीन सोडत नाहीत' असाही उतारा त्याला जोडला आहे.

आहे. असे कर्तव्य  
नारळीकर जन्मभर  
विविध माध्यमांमधून  
करत आले आहेत.  
त्यांनी विज्ञानप्रसाराला  
डोळबदार, अर्थवाही मराठी  
भाषा दिली. भाषणे,  
लेख, कथा, मुलांची  
शिखिरे हे सारे मार्ग  
चोखाळले. नारळीकरांचा  
वैज्ञानिक आणि  
अंध श्रद्धा निर्मूलनाचा  
विचार संस्कृती आणि  
काही विशिष्ट अर्थानी  
धर्मही नाकारत नाही.  
त्यामुळेच, तो संतुलित,  
उदार आणि समाजाचा  
संकल्यमाने विचार  
ते महागुरुपेक्षे विचारविश्व  
कोते आणि रहस्यदृष्टीचे  
ना ज्ञान, विज्ञान आणि  
लक्षितजांचे निदान दर्शन  
जिथे आहे. ते घडविण्याची  
मरकत जयंत नारळीकरांचे  
डीने महाराष्ट्रातील एका  
नवीन दिशा मिळते आहे.

वळ प्रतीकात्मक राहता  
साहित्य आणि संस्कृती  
प्रवास या नव्या दिशेने  
साहित्य संमेलनाचा हा  
लागेल, असे त्यांचे म्हणणे  
नियतकालिकांतून जयंत  
वेज्ञानविषयक माहितीने  
वन सातत्याने प्रसिद्ध होत  
व्या पुस्तकांची जगांतील  
रे झाली आहेत.

મા અનેક રાષ્ટ્રીય આણિ  
ગર આણિ માનંદ ડૉક્ટરેટ

मिळाळी आहेत. त्यांच्या संशोधन कार्यासाठी २०१८ मध्ये त्यांना भारताचा दुसरा सर्वोच्च पुरस्कार भारतीया रत्नां प्रदान करण्यात आला. याआधी, १९६५ मध्ये त्यांना पद्मभूषण प्रदान करण्यात आले होते. १९८४ मध्ये त्यांना भारताचे राष्ट्रपतिचक्र यैथील एफआयए फाउंडेशनच्या ‘डॉ. ब्रह्मा भूषण’ प्रदान केले होते. त्यांना २०१७ सालाचा महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार मिळाला. त्यांच्या भाटनागर पुरस्कार , एम्पी बिर्लाने पुरस्कार आणि सोसायटी ऑस्ट्रेोनॅमिक डी.प्रब्रन्स (ग्रँव्ह ऑस्ट्रेोनॅमिकल सोसायटी) चे ग्रँव्हक ज्यूलन जेन्नेन हे पुरस्कार मिळालेले आहेत. त्यांच्या वैज्ञानिक संशोधनाव्यतिरिक्त, नाहरकी कर हे त्यांचा पुस्तके, लेख आणि रेडियो आणि दूरदर्शन कार्यकांद्वारे विज्ञानाचे संवाद म्हणून प्रसिद्ध आहेत. त्या प्रयत्नांसाठी, त्यांना १९९६ मध्ये युनेस्को केलिंग पुरस्काराने सन्मानित केले. १९८९ मध्ये, त्यांना केंद्रीय हिंदी संचालनालयाकरिता आत्मगौरव पुरस्कार मिळाला. त्यांना १९९० मध्ये भारतीय राष्ट्रीय विज्ञान अकादमीच्या इंडिया गांधी पुरस्कार मिळाला. त्यांनी २००९ मध्ये इन्फोसिस पुरस्काराला राष्ट्रीय औचित्यविज्ञान जुरीमध्येही काम केले. २०१४ मध्ये त्यांच्या त्यांच्या मराठीतील आत्मचरित्र, चारामंगल गते भरुमुलेया विश्वासी साहित्य अकादमीची उत्तम शिल्पांकृत मानिले जाऊ शकते. २०२० मध्ये नाशिक येथे झालेल्या १४ व्या अधिवेशनात भारतीय मराठी साहित्य समेलनाच्या अध्यक्षपद भारीय लिहे. डॉ. विजया वाड यांनी घेतली आहे. नारीकर यांचे ‘विज्ञान यात्री डॉ. जयंत नाहारकीकर’ या नावाचे चरित्र लिहिले आहे. खगोलशास्त्रज्ञ डॉ. जयंत नाहारकीकर यांच्या वियुक्ताचार आणि कर्तृत्वाचे सह एकदा असल्याबाबत धेतला गेला आहे. साहित्य अकादमीची निर्मिती असलेल्या एका तत्वासाच्या या लघुपटाचे दिग्दर्शन अनिल झाडगांव यांनी केले आहे.

आज मी हा लेख कोणत्याही व्यक्तीचा किंवा पंथचा अपमान करण्यासाठी लिहित नाही. उलट, मी स्वतः जे पाहिले, अनुभवले आणि आत्मसात केले, त्यातून निर्माण झालेला विचार समाजसमोर मांडण्याचा हा प्रामाणिक प्रयत्न आहे. शास्त्रात्मकी संसर्गात श्रमधन जेवते, तेव्हा तेथील वातावरण, शांतता, प्रेम, नम्रता आणि अध्यात्मिक विचार मनाला स्पर्श करून गेले. तेथे वातावरण एकच संदेश दिला जातो—अति चिंता करू नका, अति श्रम करू नका, धनसंपत्तीच्या मोहात अडकू नका. शांत, साधे आणि संयमी जीवन जगा. मम परमावस्थेची जोडा. बाबाजींच्या चरणी अहंकार, दुःख आणि आसक्ती अर्पण करा. जन्म-मरणाच्या चक्रातून मुक्त होण्याचा प्रयत्न करा. हेच राधास्वामी तत्त्वज्ञानाचे सार आहे. परंतु एक प्रश्न माझ्या मनात वारंवार निर्माण झाला.हे एकणारे आपण प्रत्यक्ष जीवनात तेथे जगते का?

आज अनेक जण संसाराला जातात, नामदान घेतात, करवा करतात; परंतु त्यांचे मन मार सतत संसारातील विंवा, पैसा, प्रीतिध, नोकरी, शेती, व्यवसाय, मुलांचे शिक्षण, मनुष्य जेवण, जारस संपत्ती, मोठे घर आणि अधिक सुखसोयी याभोवतीच फिरत राहते.

यात संसार करणे चुकीचे नाही. संसार प्रत्येकालाच करावाच लागतो. परंतु संसार करताना जर मन पूर्णपणे मोग, लोभ, स्वार्थ आणि अहंकाराने व्यापले गेले, तर मग संसारालात आपण काय शिकेली ?

जर आपले विचार इतर सामान्य माणसांप्रमाणेच राहणार असतील, तर सत्संग आणि अध्यात्म यात फरक काय राहिला? आज अनेक जण असे म्हणताना ऐकयला मिळतात—

“बाबाजींच्या कृपेने माझी नोकरी लागली.”

“बाबाजींच्या कृपेने शेती चांगली झाली.”

“बाबाजींच्या कृपेने मुलीचे लग्न झाले.”

“बाबाजींच्या कपेने व्यवसाय वाढला.”

हे सर्व घडले असेल, त्याबद्दल कुतज्ञता असणे योग्यच आहे. पण एवढाच का बाबाजींच्या कृपेचा अर्थ? बाबाजींची कृपा फक्त पैसा, नोकरी, शेती, विवाह आणि भौतिक यश मिळवून देण्यासाठी आहे का?

राधास्वामींच्या शिकवणीत सर्वांना मोठी कृपा कोणती  
सांगितली आहे? नव शुद्ध होणे, अहंकार नष्ट होणे, मोहातून  
मिळी होणे, नामाशी एकरूप होणे आणि जन्म-मरणच्या  
चक्रातून मुक्त होणे. जर या गोष्टी आपल्या जीवनात घडत  
नसतील, तर आपण सत्संगाचे खरे सार समजून घेतले  
आहे का? प्रत्येक संताने आपल्या जीवनातून एकच संदेश  
दिला आहे—स्वर्ला बदला, मर्म बदला. वासनांवर विनय  
परमात्म्या. लोभ, क्रोध, मोह आणि अहंकार यांचा त्याग करा  
परमात्म्याशी नाते जोडा.पण आपण काय करतो? सत्संग  
संपला की पुन्हा त्याच स्पर्धेत उडी घेतो.

दुसऱ्याकडे किती पैसा आहे, कोणाचे मोठे घर आहे, कोणाची नोकरी श्रीमंत आहे, कोणाची जमीन जास्त आहे, कोणाचा जावई ठीक ठीत आहे—याच विचारांत आयुष्य संपते. अशा अवस्थेत आपण स्वतःला विचाराते पाहिजे—

मी सत्संगला का जातो? लोकांनी मला धार्मिक म्हणवे म्हणून? की माझ्या मनाचे परिवर्तन व्हावे म्हणून? जर माझ्याला पूर्वीसाखाचा लोभ, राग, मत्सर, स्वार्थ आणि अहंकार असेल, तर नानासाखा अर्थ काय? सत्संगीचा अर्थ पत्त उरपत्थिती नाही.

सत्संग म्हणजे सत्संगातील विचार आपल्या प्रत्येक कृत्यात उतरवणे. खरा भक्त तो नाही जो फक्त बाबाजीचे नाव घेतो. खरा भक्त तो आहे ज्याच्या वागण्यात नम्रता आहे, ज्याच्या मनात दया आहे, ज्याच्या जीवनात प्रामाणिकपणा आहे, ज्याच्या हृदयात स्वार्थ कमी होत नाही तो आणि जो प्रत्येक दिवस स्वतःला बदलण्याचा प्रयत्न करतो. पैसा आवश्यक आहे; पण तोच जीवनाचे अंतिम ध्येय नाही.

गा. द्विवरखेड ता. तेल्हारा, जि.अकोला



# 'सिटी न्यूज सुपरफास्ट'च्या दणक्यानंतर गुन्हे दाखल शेतकऱ्यांच्या नुकसानभरपाईचे काय ?

बोगस बियाणे कंपन्यांचा माज उतरवला ! 9 बड्या कंपन्यांवर एफ आय आर

**प्रतिनिधी १९ जुलै**

अकोला: राज्यात 'शासन आपल्या दारी'च्या गप्पा मारल्या जात असताना बोगस कंपन्या थेट शेतकऱ्यांच्या घरात घुसून दरोडा टाकत असल्याचा पर्दाफाश 'सिटी न्यूज सुपरफास्ट' ने १४ आणि १५ जुलैच्या अंकात अत्यंत आक्रमकपणे केला होता. जिल्ह्यात बोगस बियाण्यांच्या तब्बल १,७२२ तक्रारी प्राप्त होऊन आणि १८३ संप्लस अप्रमाणित (फेल) आढळल्यानंतरही कृषी विभाग केवळ कागदी घोडे नाचवत होता. पंचनामा न करता केवळ २ कंपन्यांवर थातूरमातूर कारवाई करून इतर बड्या बियाणे कंपन्यांना अभय देणार्या आणि संप्लचे रिपोर्ट दाबून ठेवणार्या कृषी आयुक्तालयाच्या संशयास्पद भूमिकेवर आम्ही थेट प्रहार केला होता.

बियाण्यांच्या ९ कंपन्यांवर गुन्हे दाखल करून प्रशासनाने आपली पाठ थोपटून घेतली

असली, तरी 'सिटी न्यूज सुपरफास्ट'ची लढाई इथेच संपत नाही. ज्या हजारो शेतकऱ्यांवर बोगस बियाण्यांमुळे दुबार पेरणीचे संकट ओढवले आहे, त्यांचे झालेले अतोनात नुकसान या बोगस कंपन्यांच्या मालकांकडून वसूल करून शेतकऱ्यांच्या पदरात कधी टाकणार ? तसेच, 'मे महिन्यात सोयाबीनचे सॅम्पल घेऊ नका' असा अजब अलिखित नियम बनवून कंपन्यांना मोकळे रान देणार्या कृषी आयुक्तालयातील त्या 'महाभागांची' उच्चस्तरीय चौकशी होणार की नाही ? अशी विचारणा होत आहे. सिटी न्यूज च्या या दणक्यामुळे प्रशासकीय वर्तुळात एकच खळबळ माजली. अखेर १८ जुलै २०२६ रोजी अकोला जिल्हा प्रशासन आणि कृषी विभागाने एकत्र येत



**या ९ बोगस कंपन्यांवर कारवाई**

» अकोला जिल्ह्यातील सर्व गुणवत्ता नियंत्रण निरीक्षकांनी (कृषी विभाग, महाराष्ट्र शासन व जिल्हा परिषद) विविध पोलीस ठाण्यांमध्ये खालील कंपन्यांविरुद्ध अत्यावश्यक वस्तू अधिनियम अन्वये गुन्हे दाखल केले आहेत. ओसवाल सीड्स, विगर सीड्स, इराल सीड्स, इनोवेज (पार्श्व जेनेटिक) सीड्स, ग्रीन गोल्ड सीड्स, दपत्तरी सीड्स, अंकुर सीड्स, बाफना सीड्स, अंशुअर सीड्स यांच्यावर गुन्हा दाखल झाला आहे. ही धडक कारवाई सुनील बोरकर (संचालक, निविष्टा व गुण नियंत्रण), प्रवीण देशमुख (मुख्य गुणवत्ता नियंत्रण निरीक्षक, कृषी आयुक्तालय पुणे) यांच्या आदेशान्वये आणि गणेश घोरपडे (विभागीय कृषी सहसंचालक, अमरावती) यांच्या सूचनेनुसार करण्यात आली. या मोहिमेला वर्षा मीना (जिल्हाधिकारी, अकोला) व अर्पित चांदक (पोलीस निरीक्षक, अकोला) यांचे सक्रिय सहकार्य लाभले. तसेच, मैदानावर उतरून जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी डॉ. मुरली इंगळे, कृषी उपसंचालक श्री. हरीश देशमुख, कृषी विकास अधिकारी डॉ. तुषार जाधव, तंत्र अधिकारी नितीन लोखंडे, मोहीम अधिकारी सालके आणि जिल्हा गुणवत्ता नियंत्रण निरीक्षक दांडगे यांच्या मार्गदर्शनाखाली हा दणका देण्यात आला.

## निंभोरा बु. येथे विजेचा शॉक लागून युवकाचा मृत्यू

**प्रतिनिधी १९ जुलै**

तेल्हारा : तेल्हारा तालुक्यातील निंभोरा बु. येथे गावठाण सेपरेशन फिडरच्या कामादरम्यान विजेचा शॉक लागून शेख समीर शेख जमीर वय ३८, रा. तळेगाव यांच्या मृत्यूनंतर घटनास्थळी तणावपूर्ण वातावरण निर्माण झाले. मिळालेल्या माहितीनुसार, अशोका बीड कॉन कंपनी मार्फत गावठाण



सेपरेशन फिडरचे काम सुरू होते. कामादरम्यान दुसऱ्या लाईनचा विद्युत प्रवाह खांबात आल्याने शेख समीर यांना जोरदार शॉक बसला आणि त्यांचा जागीच मृत्यू झाला. घटनेची माहिती मिळताच तेल्हारा पोलीस

घटनास्थळी दाखल झाले असून पंचनामाची प्रक्रिया सुरू आहे. दरम्यान, मृताच्या नातेवाईकांनी घटनास्थळी मोठी गर्दी केली असून संबंधित कंपनी व दोषीवर गुन्हा दाखल करण्याची मागणी केली आहे.

"जोपर्यंत गुन्हा दाखल होत नाही, तोपर्यंत मृतदेह घटनास्थळावरून उचलू देणार नाही," अशी ठाम भूमिका नातेवाईकांनी घेतली आहे. घटनास्थळी पोलीस बंदोबस्त वाढविण्यात आला असून परिस्थिती नियंत्रणात ठेवण्याचे प्रयत्न सुरू आहेत.

या प्रकरणाचा तपास तेल्हारा पोलीस करीत आहेत.

## वेश्या व्यवसाय विरोधातील मोठी कारवाई : संघटित रॅकेटचा पर्दाफाश

**आरोपींनी ग्राहकांचे व्हिडिओ काढल्याचाही दावा**

**प्रतिनिधी १९ जुलै**

अमरावती : राजापेठ पोलीस स्टेशन, अमरावती शहर यांनी अनैतिक मानवी वाहतूक (प्रतिबंध) अधिनियम, १९५६ अंतर्गत वेश्याव्यवसायाविरोधात कारवाई करून संघटित रॅकेटचा पर्दाफाश केला आहे.

प्राप्त झालेल्या गोपनीय माहितीच्या आधारे वरिष्ठ अधिकारी व सहाय्यक पोलीस आयुक्त यांच्या लेखी परवानगीनंतर पंच, बनावट ग्राहक व पोलीस पथकाच्या मदतीने सामरा नगर येथील कृष्ण मंदिराजवळ असलेल्या साईदर्शन रेसिडेन्सी, फ्लॅट क्र. ४०२ येथे निरोजबद्ध सापळा कारवाई करण्यात आली. या कारवाईत आरोपी मंगला विनोद पळसपगार व सुशांत अरविंद पळसपगार यांना अटक करण्यात आली असून तीन महिलांची सुटका करण्यात आली. याप्रकरणी राजापेठ पोलीस स्टेशन येथे गु.र.नं. ५६४/२०२६ अन्वये अनैतिक मानवी वाहतूक (प्रतिबंध) अधिनियम, १९५६ चे कलम ३, ४, ५ तसेच भारतीय न्याय संहिता कलम ३(५) अंतर्गत गुन्हा दाखल करण्यात आला असून पुढील तपास पोलीस उपनिरीक्षक रोशन चट्टे करीत आहेत. तपासाआरोपी मंगला विनोद पळसपगार हिने पोलीस कोठडीत दिलेल्या माहितीनुसार, तिचा पती विनोद पळसपगार (सध्या फरार) हा मध्य प्रदेश व पश्चिम बंगाल येथील एजंटमार्फत महिलांना अमरावती येथे बोलावत असे. त्यानंतर शहरातील विविध उच्चभू परिसरात २ BHK फ्लॅट भाड्याने घेऊन तेथे वेश्याव्यवसाय चालविण्यात येत असल्याचे प्राथमिक तपासात



**कार्यवाही अधिकारी**

» सदर कारवाई राकेश ओला, पोलीस आयुक्त, श्याम घुगे, पोलीस उपायुक्त, परिमंडळ-२, तसेच. संजय खताळे, सहाय्यक पोलीस आयुक्त, राजापेठ विभाग यांच्या मार्गदर्शनाखाली, वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक श्री. संदीप चव्हाण यांच्या नेतृत्वाखाली, डीबी पथकाचे सहाय्यक पोलीस निरीक्षक नितीन शिंदे तसेच तपास अधिकारी पोलीस उपनिरीक्षक रोशन चट्टे व त्यांच्या पथकाने यशस्वीरीत्या पार पाडली.

समोर आले आहे. तपासात असेही निष्पन्न झाले की, मंगला पळसपगार हिने यापूर्वी साईनगर, देशमुख ले-आऊट, गोंडबाबा मंदिर परिसर तसेच सध्या सामरा नगर येथे हा व्यवसाय चालविला.

तिचा सख्खा भाऊ हा मंगलधाम परिसरात स्वतंत्रपणे अशाच प्रकारचा व्यवसाय करीत असल्याची माहिती मिळाली असून त्याबाबत पुढील तपास सुरू आहे. प्राथमिक तपासात WhatsApp Business अकाउंटद्वारे ग्राहकांशी संपर्क साधून महिलांचे फोटो पाठविणे, प्रति महिला सुमारे ₹२,५०० प्रमाणे व्यवहार निश्चित करणे, तसेच आरोपींच्या मोबाईलमधून मोठ्या प्रमाणात महिलांची छायाचित्रे आढळून आली आहेत. आरोपी विनोद पळसपगार हा स्वतःच्या राहत्या घरी व्हीआयपी ग्राहकांसाठी स्वतंत्र खोली उपलब्ध करून देत असल्याचेही तपासात समोर आले आहे. आरोपींकडून

## शेतकरी एल्गार समिती बार्शीटाकळीच्या कार्यकर्त्यांचे बेमुदत उपोषण



**प्रतिनिधी १९ जुलै**

बार्शीटाकळी. खरीप हंगामात बऱ्याच कंपन्यांच्या बोगस बियाण्यामुळे आर्थिक संकटात सापडलेल्या शेतकऱ्यांना दुबार पेरणीचा समा कमावा लागला आहे. त्यामुळे बार्शीटाकळी तालुक्यात शेतकरी आत्महत्या वाढण्याची परिस्थिती निर्माण झालेली आहे. प्रशासनला निवेदन देऊनही कार्यवाही होत नाही. सरकार निवेदनाची दाखल घेत नसल्यामुळे शेतकरी एल्गार

## आत्महत्येस प्रवृत्त केल्याप्रकरणी पत्नीविरुद्ध गुन्हा

**प्रतिनिधी १९ जुलै**

जळगाव जामोद : तालुक्यातील निंभोरा बु. येथील २२ वर्षीय विवाहित तरुणाने राहत्या घरी गळफास घेऊन आत्महत्या केल्याची घटना समोर आली आहे. या प्रकरणी मृताच्या वडिलांच्या तक्रारीवरून पत्नीविरुद्ध आत्महत्येस प्रवृत्त केल्याप्रकरणी शनिवारी (१८ जुलै) जळगाव जामोद पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. मृताचे नाव श्रीकृष्ण गजानन हरमकर (वय २२, रा. निंभोरा बु.) असे आहे. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, त्यांचा विवाह ४ मे २०२४ रोजी झाला होता. वैवाहिक वादानंतर पत्नी माहेरी निघून गेली होती. तिला परत आणण्यासाठी अनेक प्रयत्न करूनही ती नांदण्यास तयार झाली नाही, असा आरोप फिर्यादीने केला आहे. फिर्यादीनुसार, काही दिवसांपूर्वी पत्नीने दुसऱ्या समाजमाध्यमांवर पाहिल्यानंतर श्रीकृष्ण व्यक्तीसोबत विवाह केल्याची छायाचित्रे हरमकर मानसिक तणावात गेले. त्यानंतर १३ जुलै रोजी सायंकाळी त्यांनी राहत्या घरी गळफास घेऊन आत्महत्या केल्याचे तक्रारीत नमूद करण्यात आले आहे. या प्रकरणी मृताचे वडील गजानन प्रल्हाद हरमकर (रा. निंभोरा बु.) यांनी दिलेल्या तक्रारीवरून पत्नी भावना श्रीकृष्ण हरमकर (रा. जानेफळ, ता. मेहकर) हिच्याविरुद्ध आत्महत्येस प्रवृत्त केल्याचा गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.



## श्री जय जगन्नाथच्या जयकारांनी दुमदुमली श्री राजराजेशवर नगरी

ओडिशातील श्री जगन्नाथ धामनंतर अकोल्यात प्रथमच भव्य श्री जगन्नाथ रथयात्रा

**प्रतिनिधी १९ जुलै**

अकोला : शहरातील सरकारी बगीचा येथील इस्कॉन परिवार, अकोला यांच्या वतीने रविवारी प्रथमच भगवान श्री जगन्नाथ, बलभद्र व सुभद्रा महाराणी यांच्या मनोहारी मूर्तीसह भव्य श्री जगन्नाथ रथयात्रेचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी "जय जगन्नाथ"च्या अखंड जयघोषाने राजराजेश्वर नगरी भक्तिमय वातावरणात दुमदुमून गेली.

रविवारी सकाळी ११ वाजता भगवान श्री जगन्नाथ यांची विधिवत पूजा-अर्चना व महाआरती करण्यात आली. त्यानंतर भजन, कीर्तन च्या तालावर नृत्य करत रथयात्रेला इस्कॉन मंदिरातून निघालेली. ही रथयात्रा राधे नगर, जिल्हा परिषद, जिल्हाधिकारी कार्यालय, जीएमसी



रुग्णालय, अशोक वाटिका, धिंग्रा चौक, गांधी रोड, सिटी कोतवाली, खोलेश्वर मार्गे पुन्हा इस्कॉन मंदिरात परतली.

रथयात्रेच्या मार्गावर विविध ठिकाणी भाविकांनी आकर्षक रांगोळ्या काढून, पुष्पवृष्टी करून तसेच शीतपेय वाटप करून रथयात्रेचे उत्स्फूर्त स्वागत केले. मंदिरात रथ दर्शनासाठी ठेवण्यात आल्यानंतर रात्री उशिरापर्यंत शहरातील विविध भागांतून



## मान्यवरांकडून श्री जगन्नाथ रथयात्रेचे जल्लोषात स्वागत

» ओडिशातील श्री जगन्नाथ धामनंतर राजराजेश्वर नगरीत प्रथमच निघालेल्या भव्य श्री जगन्नाथ रथयात्रेचे शहरातील धार्मिक, सामाजिक, राजकीय व आध्यात्मिक क्षेत्रातील मान्यवरांनी उत्स्फूर्त स्वागत केले. यावेळी आ. वसंत खंडेलवाल, महापौर शारदा खेडकर, उपमहापौर अमोल धोंगे, नगरसेवक हरीश आदिमचंदानी, नगरसेवक सागर भारुका, महिला भजनी मंडळ, संत गजानन महाराज वारकरी परिवार, राधा सत्संग मंडळ, खोलेश्वर शिवभक्त मंडळ तसेच गांधी चौक मित्र मंडळाच्या पदाधिकाऱ्यांनी रथयात्रेचे पूजन करून श्री जगन्नाथांचे दर्शन घेतले व यात्रेला शुभेच्छा दिल्या.

**स्वच्छतेचा आदर्श**

» रथयात्रेदरम्यान इस्कॉन परिवाराने स्वच्छतेवर विशेष भर दिला. रथाच्या पुढे महिला व पुरुष स्वयंसेवकांनी झाडू मारून संपूर्ण मार्ग स्वच्छ ठेवला. या उपक्रमाचे नागरिकांनी विशेष कौतुक केले. या प्रसंगी विदर्भ झोनल सुपरवायझर अनंतशेष प्रभुजी, इस्कॉन अमरावतीचे अध्यक्ष अद्वैताचार्य प्रभूजी तसेच इस्कॉन अकोल्याचे अध्यक्ष वेदविभूषण प्रभूजी यांची प्रमुख उपस्थिती होती.

आलेल्या भाविकांनी दर्शनाचा लाभ घेतला. समारोपप्रसंगी सहभागी भाविकांना महाप्रसादाचे वितरण करण्यात आले. शेकडो भाविकांनी महाप्रसादाचा लाभ घेतला.

## कनिष्ठ भूवैज्ञानिक रश्मी चव्हाण यांचा अकोला जिल्हा बंजारा समाजाच्या महिला तर्फे नागरी सत्कार



**प्रतिनिधी १९ जुलै**

अकोला. महाराष्ट्र शासनाच्या पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागांतर्गत भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेमध्ये कनिष्ठ भूवैज्ञानिक म्हणून नियुक्ती झाल्याबद्दल रश्मी गोपीचंद चव्हाण यांचा अकोला जिल्हा बंजारा समाजाच्या महिलांच्या वतीने नागरी सत्कार सोहळा उत्साहपूर्ण वातावरणात पार पडला. यावेळी उपस्थित भगिनींनी कु. रश्मी चव्हाण यांचा शाल, पुष्पगुच्छ व स्मृतिचिन्ह देऊन सत्कार केला. त्यांच्या यशाबद्दल अभिनंदन करत पुढील

## ऑपरेशन प्रहार अंतर्गत उरळ पोलिसांची अवैध गोवंश मांस विक्री करण्याच्यावर कारवाई

**प्रतिनिधी १९ जुलै**

हातरूण : पोलिस अधीक्षक अर्चित चांडक यांच्या संकल्पनेतून ऑपरेशन प्रहार अंतर्गत आज १९/०७/२०२६ रोजी सकाळी ०६/५० वाजताचे सुमारास पोलीस स्टेशन उरळ हद्दीतील ग्राम हातरूण येथून अनोळखी इसम गोवंश जातीचे मांस विक्री करीता त्याचे जवळील मोटार सायकल ने वाहतुक करीत आहे अशा खात्रीलायक बातमीवरून कारंजा रमजानपुर फाटा व हाता फाटा येथे नाकाबंदी करून पहील्या कारवाई मध्ये आरोपी नामे अब्दुल रहम अब्दुल रहमान वय ३२ वर्ष रा हातरून, ता. बाळापुर, जि. अकोला याचे कब्जातून गोवंशीय प्राण्याचे अवैधरीत्या कत्तल केलेले मास ६५ किलो, किं. अ. १३०००/-रूपये व एक मोटार सायकल की अंदाजे ८००००/-रूपये असा एकुण ९४०००/-रुपये मुददेमाल हस्तगत केला तसेच दुस. या कारवाई मध्ये आरोपी नामे अब्दुल रहम अब्दुल रहमान वय ३२ वर्ष रा हातरून, ता. बाळापुर, जि. अकोला याचे कब्जातून गोवंशीय प्राण्याचे अवैधरीत्या कत्तल केलेले मास ६५ किलो, किं. अ. १३०००/-रूपये व एक मोटार सायकल की अंदाजे



सदरची कारवाई पोलिस अधीक्षक अर्चित चांडक, अपर पोलीस अधीक्षक रेड्डी, उपविभागीय पोलीस अधिकारी पडवण यांचे मार्गदर्शनाखाली ठाणेदार जनार्धन खंडेराव, उपनिरीक्षक परमेश्वर केंदे, ए एस आय सुरवाडे, पोहवा विजय चव्हाण, पोहवा रघुनाथ नेमाडे, पो का रमेश जाधव, संतोष गाढवे, अनिल नागरे यांनी केली आहे.



रोजगार हमी, अर्थे तुम्ही अर्थे आम्ही, नव्हे ‘पुर्णच आम्ही’....

# भ्रष्टाचाराची चतुःसुत्री, रोजगार हमी कागदोपत्री !

\* कागदोपत्री झाले नाले सरळ \* जुन्याच विहिरी दाखवून काढले पैसे \*मजुराच्या नावे बँकेत बोगस खाते \* अल्पवयीन मुलाना दाखविले मजुर

● सिटी न्युज ब्युरो @ वाशीम ●

जिल्ह्यात रोजगार हमी योजनेत अर्थे आम्ही आर्थे तुम्ही नव्हे तर पुर्णच आम्ही असा प्रकार घडला. अनेक नाला सरळीकरणाचे कामे कागदोपत्रीच झाले. तर जुन्या विहिरींना दाखवून पैसे काढल्याच्या तक्रारी जिल्हाधिकाऱ्यांकडे प्राप्त झाल्या आहेत. या प्रकरणाची चौकशी सुरू असून काय कारवाई होणार याकडे सर्वांचे लक्ष लागले आहे. मालेगाव तालुक्यातील रोजगार हमीच्या भ्रष्टाचार झाला ४ गटविकास अधिकारी , कर्मचारी , रोजगार सेवकांसह १६४ जणांवर गुन्हे दाखल झाले. नंतर जिल्ह्यात रोजगार हमी योजनेत मोठ्या प्रमाणात भ्रष्टाचार झाला. याच्याअनेक तक्रारी जिल्हाधिकाऱ्यांकडे प्राप्त आहेत. अद्याप मात्र कोणतीही कारवाई न झाल्याने प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे.

जिल्ह्यातील १० वर्षात ३०० कोटी पेक्षा अधिक रोजगार हमी योजनेत भ्रष्टाचार झाला आहे. रोजगार हमी योजनेचे विहिर, शेततळे, वृक्षारोपण, नालाखोलीकरण सर्व कामे कागदोपत्री दाखवून मजुराच्या नावे लाखो रुपयाचे बिल काढल्याचे मालेगाव तालुक्यातील वाघढूद ते बोरगाव येथे उघडकिस आले आहे. या व्यतिरीक्त जिल्ह्यात इतरही ग्रामपंचायतीमध्ये करोडोचा भ्रष्टाचार होवूनही अधिकाऱ्याच्या संगणकाने प्रकरण रफातफा करण्याची तयारी सुरू आहे. तालुक्यातील सर्वच



● सिटी न्युज ब्युरो @ वाशीम ●

मंगरूळपिर उध्दव बाळा साहेब ठाकरे (शिव सेना) ची नुकतीक नव्याने कार्यकाणी जाहीर झाली असून नव्या व सघटन कोशाल्य व समाजाप्रती आधार असणाऱ्या युवकांना संधी मिळाली असून गाव तिथे शिवसैनिक संकल्प घेऊन शिवसेने मध्ये अनेक युवक नवनिर्वाचित निवा शी जिल्हा प्रमुख सचिन परळीकर, व तालुकाप्रमुख अर्जुन भीमराव सुर्वे यांच्या नेतृत्वात पक्ष प्रवेश करीत आहेत या सर्व नवनिर्वाचित सैनिकांचे खेड्यापाड्यात मोठ्या जल्लोसात सत्कार समारंभ स्वागत होत आहे, मंगरूळपीर तालुक्यात शिवसेनेचा गड असलेले शेलुबाजार मध्ये युवकांची मोठी फळी निर्माण झाली असून उद्धव बाळासाहेब ठाकरे शिवसेना गटाला बळ मिळाले आहे. दि १३ जुलै रोजी मानोली येथील गावकऱ्यांच्या वतीने शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे पक्षाचे नवनिश्चुक्त पदाधिकारी निवासी उपजिल्हाप्रमुख सचिनभाऊ परळीकर ,तालुका प्रमुख अर्जुन भीमराव सुर्वे, तालुका समन्वयक भागवत शिंदे यांचा सत्कार करण्यात आला.शिवसेनेवर प्रेम करणारा तळागाळातील शिवसैनिक आज ही उद्धव साहेबांच्या पाठीमागे ठामपणे उभा आहे हा विश्वास आज मानोली येथे बघायला मिळाला.शिवसैनिकांचा उत्साह बघून आम्हा नवनिश्चुक्त पदाधिकाऱ्यांचा आत्मविश्वास नक्कीच वाढला आहे असे शिवसैनिकाच्या उत्साहतून दिसून येत होते.यावेळी रमेश भोयर, परेंद्र भोयर, गणेश मुळे, युवराज सुर्वे, गजानन राऊत, बालूभाऊ अवगण,विनोद राऊत, महादेवराव गयाने, बंडूभाऊ महाकाळ, गजाननराव महाकाळ, विठ्ठलराव इंगळे, गजानन गयाने, रामराव राठोड, रामभाऊ उकळकर, शिवाजी राऊत, यांच्या सह शिवसैनिक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

## स्वयंचलित वाहन तपासणी केंद्र २० जुलैपासून सुरू

**वाशीम** : केंद्र शासनाच्या रस्ते वाहतूक व महामार्ग मंत्रालयाच्या अधिसूचनेनुसार दि. १ ऑक्टोबर २० २४ पासून सर्व प्रकारच्या व्यावसायिक वाहनांसाठी योग्यता प्रमाणपत्र तसेच योग्यता प्रमाणपत्राचे नूतनीकरण स्वयंचलित वाहन तपासणी केंद्रामार्फत करणे अनिवार्य करण्यात आले आहे. मोटार वाहन कायदा, १९८८ मधील नियम ५६ नुसार व्यावसायिक वाहनांसाठी वैध योग्यता प्रमाणपत्र असणे बंधनकारक असून, नियम ३९ नुसार नोंदणीकृत नसलेले वाहन सार्वजनिक रस्त्यावर चालविण्यास मनाई आहे.या अनुषंगाने उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालयाच्या कार्यक्षेत्रात दि. २० जुलै २०२६ पासून नवीन स्वयंचलित वाहन तपासणी केंद्र कार्यान्वित करण्यात येणार आहे. सुमारे ६९७ चौरस मीटर क्षेत्रफळावर उभारण्यात आलेल्या या केंद्रात १०३ चौरस मीटर क्षेत्रावर कार्यालयाची इमारत असून, दोन तपासणी मार्ग आणि दोन निरीक्षण खडे उपलब्ध आहेत. या केंद्रात दररोज सुमारे ८० व्यावसायिक वाहनांची तपासणी करण्याचे नियोजन करण्यात आले आहे.

## सिंचन ‘विहिरी’ चा लेखाजोखाच गायब !

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत विहिर बांधकामासाठी अनुदान दिल्यानंतर सदर विहीर व नाला सरळीकरण अस्तित्वात आहे की नाही यासह अन्य बाबींचा अद्ययावत लेखाजोखाच रोजगार हमी योजना विभागाकडे नसल्याची बाब समोर आली आहे. शेतकऱ्यांना सिंचन सुविधा उपलब्ध व्हाव्यात, या उद्देशाने विविध योजनेंतर्गत सिंचन विहीर व नाला सरळीकरण केल्या जाते. यासंदर्भातील अद्ययावत लेखाजोखा असणे अपेक्षीत आहे. गत काही

वर्षापासून महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत घेण्यात आलेल्या सिंचन विहिरींपैकी किती विहिरींना पाणी लागले व किती विहिरींवर विद्युत पंप बसविण्यात आले, विहीर अस्तित्वात आहे की नाही याची अद्ययावत माहिती संकलित करण्यात आली नाही. जिल्हाधिकारी कार्यालयातील रोजगार हमी योजना विभागाकडे पुरेशा प्रमाणात मनुष्यबळ उपलब्ध नसल्यानेदेखील माहिती संकलित करण्यात अडचणी निर्माण होत असल्याचे सांगितले जाते.



कोणत्या कामावर काम करत आहोत.त्याचे एटीएम स्वयंचोषित कंत्राटदार यांनी अगोदरच जवळ घेऊन ठेवले होते किंवा काही मिनी एटीएम ज्यांच्याजवळ आहेत. त्या लोकांना गावात आणून त्याचे अंगठे घेऊन मोठ्या प्रमाणात रक्कमा काढण्यात आल्या आहेत.याची चौकशी करण्याची गरज असून मोठ्या प्रमाणात भ्रष्टाचाराचा ‘धूर’ बाहेर येत असून मालेगाव तालुक्याची मनरेगा तील भ्रष्टाचाराच्या कामाची

## रोजगार हमी योजनेत लाच मागण्याच्या वाढल्या तक्रारी

जिल्ह्यात रोजगार हमीचे कामे न करता करोडोचे बिले काढल्या जात आहे. मात्र, जे लाभार्थी इमानदारीने काम करीत आहे. त्यांना भ्रष्टधिकारी लाच मागीत आहे. प्रत्येक कामाचा दाम ठरला आहे. दमाशिवाय कामच होत नाही. वरिष्ठ अधिकारी खालच्या अधिकाऱ्यांकडून व कर्मचाऱ्यांकडून ठरलेल्या रेट नुसार थेट पैसे घेत आहेत. रोजगार हमी योजना ही कागदोपत्रीच राबविल्या जात असल्याचे सिध्द झाले



पुनरावृत्ती होते की काय? अशी शंका येत आहे. वाशीम जिल्ह्यासह रोजगार हमी योजनेत भ्रष्टाचार झाल्याच्या अनेक तक्रारी झाल्या मालेगाव तालुक्यात ८४ गावात चौकशी होवून अनेक अधिकाऱ्यांसह

पदाधिकाऱ्यांवरही गुन्हे दाखल झाले. अशाच प्रकारचा भ्रष्टाचार झाला असून अनेक रोजगार अल्पवयीन भूत पावलेले आहेत. अनेकांच्या नावे शेतजमिनी असूनही त्यांना रोजगार दाखविण्यात

लावला आहे. खऱ्या लाभार्थ्यांकडून दाम दिल्याशिवाय काम करीत नाही. शिवाय त्यांना नियमाच्या नावाखाली नियम लावून त्रास देतात तर खोट्या लाभार्थ्यांना हातोहात बिले काढून मोकळे होतात. लाच घेण्याच्या तक्रारी वाढल्या असून अनेक अधिकारी कर्मचारी लाच घेतांना एसीबीच्या जाळ्यात अडकले आहे. यावरून रोजगार हमीत

भ्रष्टाचार होत असल्याचे सिध्द झाले आहे.

# रेती घाटाचे रखडले लिलाव, चोरट्या रेतीला सोन्याचे भाव !

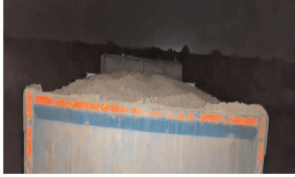
● सिटी न्युज ब्युरो @ रिसोड ●

गौण खनिजाबाबत प्रशासनाने कडक निर्बंध घातले असून विशेषतः रेती उपशाकडे विशेष लक्ष दिले जात आहे. तालुक्यातील रेती घाटाचे लिलाव रखडून ठेवण्यात आले आहेत. तरीसुद्धा शेजारच्या लोणार व सेनगाव तालुक्यातून रिसोड तालुक्यात अवैध रेती वाहतूक बिनबोभाटपणे सुरू आहे. रात्रीबेरात्री बिनधास्तपणे रेती वाहतूक सुरू असून, संबंधित प्रशासनाच्या अर्थपूर्ण संबंधानुन रेतीमाफिया ’ सैराट ’ झाले असल्याची चर्चा होत आहे.

परिणामी चोरट्या रेतीचे दर बेभाव झाले असून चोरटी रेती सोन्याच्या भावात विकत असल्याची ओरड होत आहे.त्यामुळे गोरगरीब घरकुल



लाभार्थ्यांची व रोजगार हमी योजनेअंतर्गत सुरू असलेल्या सिंचन विहीर लाभार्थ्यांची पिळवणूक होत असल्याची विश्वसनीय सूत्रांनी माहिती दिली आहे. या गंभीर बिनाबोभाटपणे सुरू असून, संबंधित प्रशासनाच्या अर्थपूर्ण संबंधानुन रेतीमाफिया ’ सैराट ’ झाले असल्याची चर्चा होत आहे. तालुक्यात तळणी येथून लोणार मार्गे व हिंगोली जिल्ह्यातील सेनगाव येथून रात्री बेरात्री रिसोड तालुक्यात रेतीची वाहतूक जोमात सुरू असल्याची माहिती हाती आली आहे. सदर अवैध रेती वाहतूक



करणारे माफिया रेतीचे अव्याच्यासबा दर लावून गरजवंतांची आर्थिक पिळवणूक करीत असल्याची माहिती विश्वसनीय सूत्रांनी दिली आहे. परिणामी शासन गोरगरिबांसाठी राबवित असलेल्या विविध धराकुलांच्या योजनेतील लाभार्थी हतबल झाले आहेत. अवैधरेतीचे भाव आठ ते दहा हजार प्रतीब्रांस असल्याने गोरगरीब जनतेसाठी कुवती बाहेरचा ठरत आहे. त्यामुळे अनेक धराकुलांची कामे रेतीअभावी रखडली असून भिंती तर उभारल्या पण छत कसे बांधायचे हा गंभीर



निगराणी कडक, तरीसुद्धा वाहतूक बेधडक...

प्रश्न गरीब लाभार्थ्यांपुढे उभा ठाकला आहे. तीच गत रोजगार हमी योजनेअंतर्गत सुरू असलेल्या सिंचन विहीर लाभार्थ्यांची असल्याचे बोलले जात आहे. पावसाळा तोंडावर आल्याने बहुतांश शेतकरी विहिरीचे बांधकाम पूर्ण करण्यासाठी धडपडत आहेत. मात्र रेतीसाठी परवाना मिळत नसल्याचे बोलत आहेत. तर अवैध

## रिसोड तालुक्यात एसआयआर मोहिमेत उल्लेखनीय कामगिरी !

१०० टक्के काम पूर्ण करणारे बीएलओ संदीप मुंडे यांचा गौरव

● सिटी न्युज ब्युरो @ वाशीम ●

विशेष सखोल पुनरीक्षण (एसआयआर) मोहिमेअंतर्गत उत्कृष्ट नियोजन आणि प्रभावी अंमलबजावणी करत रिसोड तालुक्यातील एकलासपूर येथील मतदार यादी भाग क्रमांक २६६ चे मतदान केंद्रस्तरीय अधिकारी (बीएलओ) संदीप मुंडे यांनी गणना प्रपत्रांचे वितरण व माहितीचे संगणकीकरणाचे काम शंभर टक्के पूर्ण केले.

या उल्लेखनीय कामगिरीबद्दल त्यांचा माननीय मतदार नोंदणी अधिकारी तथा उपविभागीय अधिकारी वैशाली देवकर तसेच

तहसीलदार प्रतीक्षा तेजनकर यांच्या हस्ते पुष्पगुच्छ देऊन सन्मान करण्यात आला. यावेळी उपस्थित अधिकाऱ्यांनी मुंडे यांचे अभिनंदन करून विशेष सखोल पुनरीक्षण मोहिमेतील त्यांचे कार्य इतर मतदान केंद्रस्तरीय अधिकाऱ्यांसाठी प्रेरणादायी असल्याचे सांगितले. नियोजनबद्ध कार्यपद्धती, नागरिकांशी सातव्यपूर्ण संपर्क आणि वेळेचे प्रभावी व्यवस्थापन यांच्या बळावर शंभर टक्के उद्दिष्ट साध्य करता येते, असेही यावेळी नमूद करण्यात आले.या प्रसंगी एसआयआर माननीय मतदार नोंदणी अधिकारी तथा उपविभागीय अधिकारी वैशाली देवकर तसेच

## मतदार यादी पुनरीक्षण मोहिमेला अधिक गती द्या - जिल्हाधिकारी

● सिटी न्युज ब्युरो @ वाशीम ●

विशेष सखोल मतदार यादी पुनरीक्षण (एसआयआर) मोहिमेची प्रभावी अंमलबजावणी, मतदार यादीतील माहितीची अचूकता, गणना प्रपत्रांचे वेळेत वितरण,संकलन, डिजिटायझेशनसाठी सर्व संबंधितांनी परस्पर समन्वयाने नियोजनबद्ध पद्धतीने काम करावे, असे निर्देश जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा निवडणूक अधिकारी योगेशकुंभेजकर यांनी दिले. जिल्हाधिकारी कार्यालयात आयोजित ‘विशेष सखोल मतदार यादी

विशेष सखोल मतदार यादी पुनरीक्षण (एसआयआर) मोहिमेचा आढावा



पुनरीक्षण’ आढावा बैठकीत ते बोलत होते. मोहिमेला अधिक गती देत सर्व यंत्रणांनी परस्पर समन्वयाने आणि सूक्ष्म नियोजन करून काम करावे, असे निर्देशही त्यांनी यावेळी दिले. यावेळी उपजिल्हा निवडणूक अधिकारी विरेंद्र जाधव, नगरपालिका सहआयुक्त डॉ.

बाबुराव बिक्कड, नगरपालिका प्रशासनाचे सहायक आयुक्त परदेशी तसेच जिल्ह्यातील सर्व मतदार नोंदणी अधिकारी (ERO), सहायक मतदार नोंदणी अधिकारी (AERO), पर्यवेक्षक आणि मतदान केंद्रस्तरीय अधिकारी (BLO) दूरदृश्यप्रणालीद्वारे

(व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंग) या बैठकीला जोडले गेले होते. बैठकीत विशेष सखोल पुनरीक्षण मोहिमेच्या सद्यस्थितीचा सविस्तर आढावा घेण्यात आला. विशेष सखोल मतदार यादी पुनरीक्षण (एसआयआर) मोहिमेअंतर्गत १७ जुलै २० २६ रोजी दुपारी १२ वाजेपर्यंत जिल्ह्यातील एकूण १०,१९,५१९ मतदारांपैकी ८,९९,२८० गणना प्रपत्रांचे वितरण पूर्ण झाले असून हे प्रमाण ८८.२१ टक्के आहे.

## जागतिक न्याय दिनानिमित्त विधी क्षेत्रातील मान्यवरांचा न्याय, समता व कायदेविषयक जनजागृतीवर भर

● सिटी न्युज ब्युरो @ वाशीम ●

: जिल्हा विधी सेवा प्राधिकरण, वाशिम आणि जिल्हा विधिज्ञ मंडळ, वाशिम यांच्या संयुक्त विद्यमाने जागतिक न्याय दिनानिमित्त विशेष कार्यक्रमाचे आयोजन १७ जुलै रोजी जिल्हा व सत्र न्यायालयातील कक्ष क्रमांक १३ येथे करण्यात आले. कार्यक्रमाला अध्यक्षस्थानी जिल्हा विधी सेवा प्राधिकरणाचे अध्यक्ष तथा प्रमुख जिल्हा व सत्र न्यायाधीश अनिल सुब्रमण्यम होते. यावेळी ज्येष्ठ विधिज्ञ जी. व्ही. मोरे यांनी जागतिक न्याय दिनाचे महत्त्व, न्यायव्यवस्थेची भूमिका आणि कायद्याच्या राज्याची संकल्पना याविषयी मार्गदर्शन केले.कार्यक्रमास जिल्हा न्यायाधीश-१ जे. पी. झपाटे, जिल्हा न्यायाधीश-२ तथा अतिरिक्त सत्र न्यायाधीश व्ही. डी. इंगळे, जिल्हा विधिज्ञ मंडळाचे अध्यक्ष ए. एस. बाकलीवाल, जिल्हा सरकारी अभियोक्ता ए. आर. व्यवहारे, तसेच मुख्यालयातील सर्व न्यायिक अधिकारी उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन जिल्हा वकील संचाचे सचिव डी. डी. गुडदे यांनी केले. जिल्हा वकील संचाचे उपाध्यक्ष वैभव तिफणे यांनी आभार मानले.

